

WOJEWODA MAZOWIECKI

WK-I.431.1.56.2022

Warszawa, 12 grudnia 2022 r.

Pani
Edyta Zbieć
Burmistrz Miasta Kobyłka

Urząd Miasta Kobyłka
ul. Wołomińska 1
05-230 Kobyłka

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie¹, art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy o kontroli w administracji rządowej² kontrolerzy: Andrzej Nieszporek – starszy inspektor wojewódzki i Krzysztof Florek – inspektor wojewódzki w Wydziale Kontroli Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, przeprowadzili w dniach od 15 czerwca 2022 r. kontrolę problemową w Urzędzie Miasta Kobyłka, z siedzibą w Kobyłce przy ul. Wołomińskiej 1.

Kontrolą objęto stan realizacji zadania z zakresu administracji rządowej w przedmiocie działalności urzędu stanu cywilnego w okresie od 1 stycznia 2021 r. do 23 maja 2022 r.

Nawiązując do projektu wystąpienia pokontrolnego z 14 listopada 2022 r., do którego nie wniesiono zastrzeżeń, przekazuję Pani Burmistrz wystąpienie pokontrolne.

W kontrolowanym okresie dokonano rejestracji 8 urodzeń, 140 małżeństw i 184 zgonów, 67 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 1 czynności odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego, 18 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego i 45 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego. Ponadto

¹ Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r. poz. 135, ze zm.).

² Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

wydano 2215 odpisów aktów stanu cywilnego, 3 zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 17 zaświadczeń o stanie cywilnym, a także 27 decyzji o zmianie imienia i nazwiska.

W kontrolowanym okresie nie dokonano rejestracji urodzeń, małżeństw lub zgonów, które nastąpiły za granicą, w kraju w którym nie prowadzi się rejestracji stanu cywilnego, ani urodzeń lub zgonów, które nastąpiły za granicą i nie zostały tam zarejestrowane. Ponadto nie wydawano decyzji w przedmiocie odmowy dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego ani w sprawie umorzenia postępowania, jak również zaświadczeń o zamieszczonych lub niezamieszczonych w rejestrze stanu cywilnego danych dotyczących wskazanej osoby ani o nieposiadaniu księgi stanu cywilnego.

Badaniu poddano 5 aktów urodzenia, 10 aktów małżeństwa, w tym: 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: Kierownik USC) i 5 aktów sporządzonych po zawarciu małżeństwa przed duchownym, w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego³, 5 aktów zgonu, a także: 3 czynności przeniesienia do rejestru stanu cywilnego treści zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, 3 czynności sprostowania aktu stanu cywilnego, 3 czynności uzupełnienia aktu stanu cywilnego, 1 czynność odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego, 3 zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, 3 zaświadczenia o stanie cywilnym oraz 3 decyzje wydane na podstawie ustawy o zmianie imienia i nazwiska⁴.

Rejestracji stanu cywilnego w rejestrze stanu cywilnego dokonywał w poddanych kontroli sprawach Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego (dalej: USC) lub jego zastępca, zgodnie z właściwością określoną w art. 9 ust. 1 oraz art. 13 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego⁵, uwierzytelniając akty stanu cywilnego przez złożenie podpisu elektronicznego weryfikowanego za pomocą certyfikatu wydanego przez ministra cyfryzacji.

Wszystkie poddane badaniu akty sporządzono z zachowaniem terminów określonych w art. 52 ust. 1, art. 86 ust. 1 i 3 oraz art. 92 ust. 1 p.a.s.c. Poddane kontroli akty urodzenia małżeństwa oraz akty zgonu zawierały elementy określone odpowiednio w art. 60, art. 88 ust. 1

³ Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359).

⁴ Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (Dz. U. z 2021 r. poz. 1988).

Oznaczenia wszystkich spraw poddanych badaniu wskazano w arkuszach ustaleń kontroli nr 2-3, 5, 7-10, 13-14, 18, które dołączono do akt kontroli.

⁵ Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1681, ze zm.), dalej: p.a.s.c.

oraz art. 95 ust. 1 p.a.s.c. Ponadto w 2 spośród 5 badanych aktów urodzenia zamieszczono adnotację o martwym urodzeniu.

Akty stanu cywilnego oznaczone zostały oddzielenie dla każdego rodzaju zdarzenia, zgodnie z art. 19 ust. 1 p.a.s.c. Oznaczenia aktów stanu cywilnego zostały nadane przez system teleinformatyczny, zgodnie z zasadami określonymi w § 42 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego⁶.

Czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego polegające na sprostowaniu, uzupełnieniu, transkrypcji oraz odtworzeniu zagranicznego aktu stanu cywilnego – dokonano w formie czynności materialno-technicznej, zgodnie z art. 35 ust. 3, art. 37 ust. 3, art. art. 105 ust. 1 oraz art. 109 ust. 3 p.a.s.c.

Zagadnienie spełnienia przez Kierownika USC obowiązków informacyjnych polegających na powiadamianiu osób, których akt dotyczy o zamiarze sprostowania lub uzupełnienia ich aktu stanu cywilnego nie było przedmiotem oceny, ponieważ we wszystkich badanych przypadkach sprostowań i uzupełnień czynności dotyczyły aktów urodzenia oraz aktów zgonu, natomiast w przypadku transkrypcji aktu małżeństwa wnioski podpisali oboje małżonkowie.

Akta zbiorowe do poddanych kontroli aktów małżeństwa i zgonu prowadzone były w formie papierowej, w porządku chronologicznym, a także zawierały dokumenty stanowiące podstawę dokonania czynności z zakresu rejestracji stanu cywilnego. W aktach zbiorowych do aktów urodzeń znajdują się karty urodzenia oraz protokół zgłoszenia urodzenia, w aktach zbiorowych do aktów małżeństwa znajdują się zapewnienia o braku okoliczności wyłącających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenie stwierdzające brak okoliczności wyłącających zawarcie małżeństwa i zaświadczenie wydane przez duchownego, o którym mowa w art. 8 § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego albo protokół przyjęcia przez Kierownika USC oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński, natomiast w aktach zbiorowych do aktów zgonu znajdują się karty zgonu oraz protokoły zgłoszenia zgonu. Ponadto ustalono, że dokumenty stanowiące akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego są przechowywane w odpowiednich warunkach i są właściwie zabezpieczone, z zachowaniem wymogów określonych w art. 27 ust. 1 i 2 p.a.s.c.

Zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, a także o stanie cywilnym wydano wnioskodawcom w dniu złożenia wniosku.

W przypadku aktów stanu cywilnego sporządzonych na podstawie art. 104 p.a.s.c oraz 109 p.a.s.c., Kierownik USC zamieścił adnotację informującą o okolicznościach i podstawie rejestracji

⁶ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

aktów, zgodnie z wymogiem określonym w art. 23, art. 105 ust. 1 p.a.s.c. oraz art. 110 ust. 1 p.a.s.c.

Wydane z urzędu odpisy skrócone aktów urodzenia, małżeństwa oraz zgonu zostały wydane niezwłocznie, w każdym przypadku w dniu ich sporządzenia.

We wszystkich poddanych badaniu przypadkach prawidłowo realizowano obowiązek polegający na zamieszczaniu wymaganych wzmianek.

Poddane kontroli decyzje w sprawie zmiany nazwiska wydana została zgodnie z właściwością organu określoną odpowiednio w art. 12 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska, na podstawie wniosku zawierającego wszystkie elementy wskazane w art. 11 ust. 1 ww. ustawy oraz z zachowaniem terminu określonego w art. 35 § 3 Kodeksu postępowania administracyjnego⁷. Przedmiotowe decyzje zawierały wszystkie wymagane elementy.

Ustalono, że wysokość pobranej opłaty skarbowej za sporządzenie poddanych kontroli aktów małżeństwa, wydanie odpisu zupełnego aktu stanu cywilnego po dokonanych czynnościach sprostowania, uzupełnienia, transkrypcji, odtworzenia zagranicznego aktu stanu cywilnego, a także za wydanie decyzji o zmianie nazwiska i zaświadczenia o tym, że zgodnie z prawem polskim można zawrzeć małżeństwo, a także o stanie cywilnym – była zgodna z określoną w części I pkt 1 i 7 oraz w części II ust. 1 pkt 1, 2, 6-7 i 10 załącznika do ustawy o opłacie skarbowej⁸.

Wszystkie osoby zatrudnione w okresie objętym kontrolą na stanowisku Kierownika USC i zastępcy Kierownika USC spełniały wymogi do zajmowania tego rodzaju stanowisk w zakresie wykształcenia i doświadczenia zawodowego, określone w art. 8 ust. 1 p.a.s.c.

W wyniku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezamieszczenie w 1 przypadku przypisku do aktu urodzenia o sporządzeniu aktu małżeństwa. W opisywanym przypadku Kierownik USC w Kobyłce zamieścił przedmiotowy przypisek w trakcie trwania czynności kontrolnych.
2. Nieudokumentowanie daty wpływu zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego we wszystkich przypadkach poddanych kontroli. Mając na uwadze treść art. 87 ust. 5 p.a.s.c., w którym określono skutki prawne przekroczenia terminu, w którym duchowny obowiązany jest przekazać właściwemu miejscowo Kierownikowi USC przedmiotowe zaświadczenie (odmowa sporządzenia aktu

⁷ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 2000, ze zm.), – dalej k.p.a.

⁸ Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2022 r. poz. 2142, ze zm.).

małżeństwa), prawidłowe udokumentowanie daty wpływu do USC ww. zaświadczenia wydaje się szczególnie uzasadnione.

3. Nieprzesłanie egzemplarza decyzji o zmianie nazwiska do Kierownika USC, który sporządził akt urodzenia, czym naruszono postanowienia art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska. W analizowanym przypadku ustalono, że egzemplarz przedmiotowej decyzji przesłano jedynie do Kierownika USC, który sporządził akt małżeństwa. Opisywana nieprawidłowość została usunięta podczas trwania czynności kontrolnych.
4. Nieprzesłanie w 1 przypadku odpisu zupełnego aktu zgonu do Wydziału Konsularnego Ambasady Ukrainy, czym naruszono postanowienia art. 32 Konwencji konsularnej między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą⁹, zgodnie z którym: „*Właściwe organy Państwa przyjmującego powiadomią niezwłocznie urzędnika konsularnego o zgonie obywatela Państwa wysyłającego i przekażą mu bezpłatnie odpis aktu zgonu*”. Opisywana nieprawidłowość została usunięta podczas trwania czynności kontrolnych.
5. Dokonanie w 1 przypadku czynności sprostowania aktu urodzenia z urzędu, podczas gdy czynność ta została zainicjowana wnioskiem złożonym przez osobę, której ten akt dotyczył. Konsekwencją wybrania niewłaściwego trybu procedowania było również dokonanie wnioskowanej czynności pomimo nieuiszczenia opłaty skarbowej należnej za jej dokonanie.
6. Nieudokumentowanie doręczenia 2 odpisów zupełnych sporządzonych w następstwie uzupełnienia aktu stanu cywilnego oraz 1 odpisu zupełnego sporządzonego w następstwie sprostowania aktu stanu cywilnego, czym naruszono postanowienia art. 39 k.p.a., zgodnie z którym organ administracji publicznej co do zasady doręcza pisma za pokwitowaniem.
7. Nieprawidłowe oznakowanie akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego. We wszystkich poddanych kontroli przypadkach stwierdzono, że strona tytułowa akt zbiorowych rejestracji zawierała numer aktu, dla którego zostały zgromadzone, dane osoby lub osób, których akt dotyczy oraz datę zaistnienia zdarzenia podlegającego rejestracji, tj. urodzenia, zawarcia małżeństwa lub zgonu, nie zamieszczono natomiast daty sporządzenia aktu, czym naruszono postanowienia § 42 ust. 3. rozporządzenia w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego¹⁰.

⁹ Konwencja Konsularna między Rzeczpospolitą Polską a Ukrainą, sporządzona w Warszawie dnia 8 września 1991 r. (Dz. U. z 1994 r., Nr 60, poz. 248).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1904).

Ponadto w wyniku kontroli ustalono, że nie udokumentowano daty wpływu do USC 2 wniosków o sprostowanie aktu stanu cywilnego, 2 wniosków o uzupełnienie aktu stanu cywilnego oraz 3 wniosków o wydanie zaświadczenia o stanie cywilnym, czym naruszono § 42 ust. 2 instrukcji kancelaryjnej stanowiącej załącznik nr 1 do rozporządzenia w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych¹¹, zgodnie z którym: „(...) Po zarejestrowaniu przesyłki na nośniku papierowym punkt kancelaryjny umieszcza i wypełnia pieczęć wpływu na pierwszej stronie pisma lub, w przypadku gdy nie ma możliwości otwarcia koperty, na kopercie (...)”, przy czym stosownie do § 7 pkt 6 powyższego załącznika odcisk pieczęci lub nadruk umieszczany na przesyłkach wpływających na nośniku papierowym powinien zawierać m.in. nazwę podmiotu oraz datę wpływu. Powyższe uchybienie zostało usunięte przez Kierownika USC w Kobyłce w trakcie trwania czynności kontrolnych.

Przedstawiając powyższe informuję, że realizację zadania w zakresie działalności urzędu stanu cywilnego ocenia się **pozytywnie pomimo stwierdzonych nieprawidłowości**.

Mając na uwadze powyższe ustalenia, zobowiązuję Burmistrza Miasta Kobyłka do podjęcia działań w celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości, a w szczególności do:

1. Zamieszczania przypisków o sporządzeniu aktu małżeństwa przy akcie urodzenia.
2. Dokumentowania daty wpływu do urzędu stanu cywilnego zaświadczeń stwierdzających, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego.
3. Przesyłania kopii decyzji o zmianie imienia i nazwiska do kierownika USC, który sporządził akt urodzenia osoby, której ta decyzja dotyczy.
4. Przekazywania informacji o zgonie obywateli Ukrainy oraz zupełnego odpisu dotyczącego ich aktu zgonu do Wydziału Konsularnego Ambasady Ukrainy.
5. Niedokonywania czynności polegających na sprostowaniu aktu stanu cywilnego z urzędu, jeżeli to osoba zainteresowana wystąpiła o dokonanie takiej czynności.
6. Dokumentowania faktu doręczenia odpisów zupełnych aktów stanu cywilnego sporządzonych i wydanych po dokonaniu sprostowań lub uzupełnień aktów stanu cywilnego.

¹¹ Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 stycznia 2011 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych wykazów akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 14, poz. 67, ze sprost.).

7. Prawidłowego oznaczania akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego, poprzez zamieszczanie na nich lub na ich obwolucie daty sporządzenia aktu stanu cywilnego, dla którego zostały zgromadzone.

Ponadto zwracam uwagę na konieczność dokumentowania daty wpływu do urzędu stanu cywilnego wniosków o sprostowanie i uzupełnienie aktów stanu cywilnego, a także wniosków o wydanie zaświadczeń o stanie cywilnym.

Przedstawiając powyższe informuję, że zgodnie z art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze oraz zobowiązuję Panią Burmistrz na podstawie art. 49 ww. ustawy do przekazania, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich niewykorzystania albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

*Z up. Wojewody Mazowieckiego
Artur Subda
Dyrektor Wydziału Kontroli*